

KLEIN AMSTERDAM

Pedagogisch beleidsplan
Kinderopvang Klein Amsterdam
Buitenschoolse opvang

10 september 2018

Inhoud

Inleiding	3
Visie	3
Vrij spel	4
Kind staat centraal	4
3 Pedagogen	4
Kijken en luisteren: 100 talen	5
Documenteren	5
Missie	5
Doel van de begeleider	6
Hoofdstuk 1. Professioneel opvoeden	7
1.2 Respect voor de autonomie	7
1.3 Structureren en grenzen stellen	7
1.4 Praten en uitleggen	8
1.5 Ontwikkelingsstimulering	8
1.6 Begeleiden van interacties tussen kinderen	8
Hoofdstuk 2. Pedagogisch klimaat in de praktijk	9
2.1 Het bieden van emotionele veiligheid	9
2.2 Het ontwikkelen van persoonlijke competenties	10
2.3 Het ontwikkelen van sociale competenties	11
2.4 Het overdragen van normen en waarden	13
Hoofdstuk 4. Opvang in groepen	14
4.1 Opvang in basisgroepen	14
4.2 Beroepskracht-kind ratio	14
4.3 De (spel)activiteiten die kinderen buiten de basisgroep kunnen verrichten: het open deurenbeleid	14
4.4 Onze beroepskrachten	15
4.5 Ondersteuning beroepskrachten bij werkzaamheden door andere volwassenen	15
4.6 Voertaal	16
4.7 De drie-uurs-regeling	16
Hoofdstuk 5. Stabiliteit voor de kinderen	16
5.1 Elk kind een eigen mentor	16
5.2 Ontwikkeling volgen en welbevinden	17
5.3 Als er zorgen zijn om kinderen	17
5.4 Wenbeleid	17
Hoofdstuk 6. Voeding	18
6.1 Eten en drinken	18
6.2 Dieet, allergie, andere culturen	18

6.3 Hygiëncode	18
Hoofdstuk 7. Zieke kinderen	18
Hoofdstuk 8. Ouders	19
8.1 Oudercontact	19
8.2 Informatie	19
8.3 Vertrouwelijke informatie	19
Hoofdstuk 9. Klachten	19
9.1 Intern	19
9.2 Extern	19
9.3 Oudercommissie	19
Hoofdstuk 10. Praktische informatie	20
10.1. Openingstijden	20
10.2. Pakketten/flexibele opvang: mogelijkheden en grenzen	20

Inleiding

U leest het pedagogisch beleidsplan van de buitenschoolse opvang (bso) van Kinderopvang Klein Amsterdam. De naschoolse opvang van kinderen van 4 tot 13 jaar maakt integraal onderdeel uit van Basisschool Klein Amsterdam. In dit beleidsplan pretenderen wij niet volledig te zijn; het is een startdocument dat uitgangspunt zal zijn voor de verdere ontwikkeling van de bso. De basisschool waar de bso onderdeel van is, zal de komende jaren nog volop in ontwikkeling zijn. Aangezien de activiteiten van de bso verband zullen hebben met projecten waar de kinderen op school mee bezig zijn, zal ook de bso zowel inhoudelijk als organisatorisch in ontwikkeling blijven.

Visie

Onze visie is geïnspireerd op de pedagogiek van Reggio Emilia en Rudolf Steiner. Reggio Emilia is een pedagogische benadering van kinderen, ontwikkeld in de Italiaanse stad Reggio Emilia. Respect voor de talenten van het kind én de wijze waarop een kind zich ontwikkelt, zijn belangrijke uitgangspunten van de pedagogische ideeën, die zijn ontwikkeld door de Italiaanse filosoof Loris Malaguzzi. Rudolf Steiner was een Oostenrijkse esotericus, schrijver, architect, filosoof en had een geheel eigen zienswijze op pedagogie. Hij is bekend geworden als grondlegger van de antroposofie en haar praktische toepassingen, zoals het vrijeschoolonderwijs.

Een kind is voor ons geen onbeschreven blad, maar iemand die ergens vandaan komt en op weg is ergens naartoe. Ieder individueel kind is een mens in ontwikkeling met een eigen geschiedenis en een eigen toekomst. Van een jong appelboompje weet je welke vruchten het zal dragen als het volwassen is. Bij een kind is het nog een raadsel welke 'vruchten' zijn volwassen leven zal dragen. De mens is uniek en iedere mens levert zijn eigen, unieke bijdrage aan de ontwikkeling van de mensheid en de wereld. Ieder kind is een unieke persoonlijkheid die zijn eigen unieke levensweg zal gaan. Door bewust de zintuiglijke omgeving van het kind vorm te geven met mooie, goede en waarachtige dingen kan het kind een basisvertrouwen ontwikkelen dat de basis vormt voor een positieve levenshouding. De ontwikkeling van het gevoelsleven en creatieve vorming zijn de basis voor de verstandelijke ontwikkeling van kinderen.

Gezien vanuit de antroposofie ben je als mens een wezen dat zich telkens in een andere ontwikkelingsfase bevindt. Elke levensfase beslaat een periode van grofweg zeven jaar. Met de wisseling van de perioden treedt er een verandering op.

De ontwikkeling van het kind van 0 tot 14 jaar kun je twee fases onderscheiden:

In de periode van 0 – 7 jaar maakt het kind een grote ontwikkeling door. Het gaat van wezentje in de baarmoeder naar baby, dreumes, peuter, kleuter en schoolkind. De verhouding van het kind tot de omgeving is die van buiten naar binnen. Het kleine kind neemt veel waar, de waarnemingen en ervaringen die worden opgedaan komen echter nog niet samen in een centrum. Alles wordt gewoon opgenomen en wordt nagebootst.

Het is in deze fase van belang het kind liefdevol te ondersteunen in het ontwikkelen van zelfstandigheid en authenticiteit.

In de tweede periode (7 – 14) leert het kind het ik-gevoel te ontwikkelen, leeft het in een eigen wereld en is het een afgesloten eenheid geworden. Waarnemingen dringen niet meer ongehinderd door, maar worden aangepast. Vanuit een centrum werken krachten tot aan de grens van de eigen wereld. De individualiteit en het ego worden gevormd. Zelfexpressie is van groot belang in deze fase. Want om jezelf te begrijpen, moet je je kunnen uiten.

We vragen ons steeds weer af: “Wat houdt de kinderen bezig”, in plaats van dat we kinderen ‘bezighouden.’ Om te ontdekken wat kinderen bezighoudt wordt er door de medewerkers goed gekeken en geluisterd naar de kinderen en worden alle observaties gedocumenteerd. Op basis van deze observaties maken zij een plan waarmee ze inspelen op dat wat kinderen bezighoudt, waarmee zij de kinderen binnen hun eigen interessegebieden en behoeftes blijven stimuleren en uitdagen. Hieronder zullen de belangrijkste punten van onze visie worden uitgelicht.

Vrij spel

Vrij spel vormt de basis van de dagen op de bso. Al spelend leren kinderen. Spelen is leven en scheppen, bewegen en sociaal in contact staan.

Als begeleiders zijn wij verantwoordelijk voor het scheppen van voorwaarden zodat wij de kinderen een veilige en tegelijkertijd uitdagende omgeving bieden. Zo kunnen zij onbevangen spelen, ontdekken, experimenteren en ervaren. Zij leren zo zichzelf en hun omgeving kennen.

Naast de projectmatige, geplande en georganiseerde activiteiten zullen de begeleiders het spontane spelenderwijs leren door de dag heen mogelijk maken en stimuleren.

Dit doen zij door: - Te kijken en te luisteren naar kinderen en aan te sluiten bij hun initiatieven; - Kinderen de gelegenheid te geven met hun lijf en zintuigen te spelen; - Door spel en materialen aan te bieden die kinderen uitdagen tot spelen en ontdekken; - Door kinderen in alle opzichten het goede voorbeeld te geven; - Door rituelen aan te bieden; - Door kinderen op hun eigen manier en in hun eigen tempo bezig te laten zijn; - Door kinderen anderen te laten meehelpen en mede verantwoordelijkheid voor bezigheden te laten nemen; - Door woorden te geven aan ervaringen en een taalrijke omgeving aan te bieden - Door kinderen met alle ‘talen’ (dans, muziek, gebaren, woorden, expressie, enz.) in aanraking te brengen.

Kind staat centraal

Ieder kind is uniek en ontwikkelt zich in zijn eigen tempo. We hebben vertrouwen in de ontwikkeling van het kind. Wij dragen aan deze ontwikkeling bij door het individuele kind werkelijk te zien. We hebben daarbij aandacht voor zijn talenten, achtergrond en persoonlijke bagage.

Wij gaan uit van een krachtig en competent kindbeeld waarbij het kind centraal staat en de nadruk ligt op wat kinderen kunnen en niet op wat ze nog niet kunnen. Wij vertrouwen erop dat kinderen alles in huis hebben om zichzelf en de wereld te leren kennen. Om vanuit het kind te kunnen werken, moet je oog hebben voor de eigen, unieke wijze waarop het kind zich ontwikkelt en hem hierin respecteren. Wanneer we uitgaan van een competent en krachtig kind, dan vraagt dit een andere benadering van de kinderen. Wanneer het uitgangspunt is dat de kinderen zelf actief hun ontwikkeling bepalen, dan vraagt dat onderzoek van de begeleiders naar hun vragen en hun ideeën. Om te bepalen waar het kind behoefte aan heeft, wat hij van ons vraagt, zullen we heel goed naar het kind moeten kijken en luisteren. Het uitgangspunt hierbij is dat we respect moeten hebben voor het kind. Dit houdt in dat je een kind serieus moet nemen in alles wat het doet, en kunnen interpreteren wat het gedrag van een kind zegt.

3 Pedagogen

De Reggio methode gaat uit van drie pedagogen waar een kind mee in verbinding staat die invloed hebben op de ontwikkeling van het kind. De kinderen zijn de eerste pedagoog. Zij leren het meest van elkaar. Volwassenen zijn de tweede pedagoog. Zij zorgen voor de basisvoorwaarden zodat de ontwikkeling en mogelijkheden van kinderen gestimuleerd worden. Materialen en ruimte zijn de derde pedagoog. De juiste materialen en inrichting van

de ruimte moeten spelen mogelijk maken en kinderen uitlokken tot spel. Meer hierover staat onder 'sociale competenties'

Kijken en luisteren: 100 talen

Een belangrijk uitgangspunt in de pedagogiek van Reggio Emilia is, dat elk kind '100 talen' tot zijn beschikking heeft. Hiermee worden de vele uitdrukkingsmogelijkheden van het kind bedoeld. Kinderen hebben van jongs af aan de mogelijkheden in huis om zich op vele wijzen te uiten. Het jongere kind spreekt de volwassen taal nog niet maar communiceert al wel. In Reggio zeggen ze: 'Ze spreken een taal, maar wij volwassen verstaan die niet'. Het kind kan zich uiten door de taal van beweging, van klei, van muziek, van bouwen. Alle talen zijn gelijkwaardig en even belangrijk. Een belangrijke uitdaging van het begeleiden van kinderen in hun eigen ontwikkeling is het leren een kind te verstaan in de 100 talen waarmee het communiceert door goed te kijken en te luisteren. Naast het luisteren (en kijken) naar de 100 talen die het kind in huis heeft om zich te uiten, zien we het als een uitdaging om het kind met zoveel mogelijk talen in aanraking te laten komen. Dit houdt in dat we er naar streven het kind te omringen met 100 verschillende soorten creatieve materialen, 100 speelmaterialen, 100 schatten, 100 soorten muziek, 100 vormen van creativiteit etcetera.

Documenteren

Een ander uitgangspunt geïnspireerd op de pedagogiek van Reggio Emilia is, het belang van documenteren. In de manier van werken van Reggio Emilia gaat het er om kinderen echt te zien, te zien wie ze zijn, wat er bij ze leeft, wat ze in zich hebben. Documenteren helpen de begeleiders bij, het maakt het luisteren zichtbaar. Documentatie heeft vele functies, maar één van de belangrijkste is dat het ons helpt het kind te begrijpen en het kind om zichzelf te begrijpen. Door middel van documentatie leggen we vast wat het kind maakt en meemaakt. Dit kan op heel veel verschillende manieren, bijvoorbeeld door middel van foto's, teksten bij tekeningen, een uitgeschreven dialoog, film en geluid. Het grote voordeel van documenteren is dat het mogelijk is om stil te staan bij en terug te blikken op belangrijke gebeurtenissen in het leven en de ontwikkeling van de kinderen. Door deze verschillende manieren en momenten van documentatie naast elkaar te leggen kan de ontwikkeling van kinderen worden gevolgd, en kan hierop worden ingespeeld.

Jonge kinderen zijn in staat hun ideeën, emoties, inzichten, fantasieën en waarnemingen in visuele voorstellingen, bijvoorbeeld een schilderij of klei sculptuur, weer te geven.

De creaties die de kinderen zo indrukwekkend weten te maken kunnen als basis dienen voor gesprekken of discussies onderling over het resultaat met ouder, medewerker en kind. Deze benadering toont aan dat kinderen op allerlei manieren op zoek kunnen gaan naar een dieper begrip van de vertrouwde wereld om hen heen. Beeldende uitingen zijn niet een doel, maar een middel voor verdere ontwikkelen.

Missie

Pedagogische doelen:

Ons pedagogisch doel is dat kinderen zich ontwikkelen tot creatieve, positieve en complete mensen die respect en verantwoordelijkheidsgevoel ontwikkelen, zowel voor henzelf als voor hun omgeving. Wij vinden het belangrijk dat kinderen leren om zelfstandig te denken en te handelen, zodat zij hun eigen keuzes kunnen maken en zich daarbij wel bewust zijn en blijven van hun verantwoordelijkheid ten opzichte van de ander. Kinderen leren om conflicten op een constructieve wijze op te lossen en leren om vanuit respect om te gaan met verschillen. Met deze basisvaardigheden zullen zij later hun eigen plek kunnen vinden in de maatschappij.

We proberen het kind zoveel mogelijk in zijn ware wezen te zien en te begrijpen hoe het zich wil ontwikkelen: welke talenten en kwaliteiten draagt het in zich en welke eenzijdigheden wil

het overwinnen? Met zulke vragen zoeken we naar een goede manier om het kind te begeleiden. Daarbij is overleg en samenwerking met de ouders en school belangrijk. Doelstelling is het bieden van een plaats waar kinderen zich veilig, thuis en geliefd voelen, waar alle aandacht die zij nodig hebben aan hen wordt besteed en waarin zij zich harmonieus en gezond kunnen ontwikkelen tot kinderen die goed in hun vel zitten. Ieder kind mag zichzelf zijn en worden. We proberen datgene wat elk kind te bieden heeft (in deze levensfasen in aanleg) tot ontwikkeling en uiting te laten komen

Als kinderen onze bso verlaten dan zijn zij zich bewust van hun talenten en hebben zij geleerd deze in te zetten om een doel te bereiken. De kinderen hebben geleerd hoe ze zelf informatie kunnen vinden en plezier kunnen beleven aan het leren van nieuwe vaardigheden en zienswijzen en aan het opdoen van nieuwe kennis. Ze zijn in staat om creatieve oplossingen te bedenken voor problemen die ze tegenkomen. Ze hebben zich zodanig ontwikkeld dat ze vanuit zelfvertrouwen en een positief zelfbeeld een constructieve bijdrage willen en kunnen leveren aan de samenleving.

‘Het mooiste wat je kunt worden is jezelf’

We kenmerken de naschoolse tijd nadrukkelijk als vrije tijd; de kinderen zijn vrij een keuze te maken uit het programma dat hen aangeboden wordt. Sterker nog: afhankelijk van de leeftijd denken zij mee in het samenstellen van het activiteitenprogramma. En je even terugtrekken, lekker met een boekje of je vrienden op de bank of je vervelen tot het overgaat, dat kan natuurlijk ook!

Doel van de begeleider

Alle begeleid(st)ers van de bso onderschrijven het kindbeeld dat door de Reggio benadering wordt aangedragen. Zij gaan uit van een rijk, nieuwsgierig, leergierig en creatief kind dat uit is op communicatie met kinderen onderling, met de groepsleiding, met de ruimte en materialen. Het houdt niet in dat je de kinderen de hele tijd laat tekenen of schilderen. De creativiteit bij kinderen stimuleren betekent vooral ze de ruimte geven om zelf nieuwe dingen te ontdekken. Als je daarop let, dan zie je bijvoorbeeld dat kinderen heel druk kunnen zijn met een paar kasten en stoelen: ze maken er een trein van, een huis of een kring of weer iets anders. Het betekent ook dat je ze regelmatig (nieuwe) materialen aanbiedt, zoals klei of verf maar daarbij geef je geen vaste opdracht zoals 'we gaan nu allemaal een huis verven'. Als begeleider moet je aan de zijlijn kunnen staan en een stapje achteruit kunnen doen. De creativiteit van kinderen stimuleren betekent onder meer dat jij niet voor ze gaat bedenken wat ze moeten doen, maar dat je ze zelf op ontdekkingstocht laat gaan en daarin als het ware met ze meereist met hun ontdekkingen en ervaringen.

Ook wij volwassenen zijn nog in ontwikkeling. Met kinderen werken betekent in een tweezijdig proces van opvoeden staan. De persoonlijke ontwikkeling van de mensen die bij ons in de bso werken is daarom belangrijk en wordt ondersteund. Daarnaast verdiepen we ons ook gezamenlijk in de pedagogiek leerlijnen die wij als uitgangspunt hanteren. De praktijk van alledag levert de thema's die onderwerp van studie kunnen worden. De persoonlijke ontwikkeling van de begeleiders en hun gevoel voor, en kennis van, de pedagogische Reggio benadering worden ondersteund door het organiseren van studiedagen.

Hoofdstuk 1. Professioneel opvoeden

In onze kinderopvang staat het kind centraal. We zijn ons ervan bewust dat het creëren van een veilige omgeving waarin kinderen zich vrij voelen zich te ontwikkelen, een grote verantwoordelijkheid met zich meebrengt. Naast het zorg dragen voor een fysiek veilige omgeving, ligt er voor ons een belangrijke taak ten aanzien van het waarborgen van de emotionele veiligheid van kinderen en het bieden van een stimulerende omgeving. Deze krijgen vorm in de interactie tussen de pedagogisch medewerker en het kind enerzijds en de interactie tussen kinderen onderling anderzijds. De interactievaardigheden van de pedagogisch medewerker bepalen de kwaliteit van de opvang. Haar directe interacties met de kinderen, haar invloed op de interacties tussen de kinderen onderling en invloed op de interactie van het kind met de fysieke omgeving bepalen in hoge mate hoe het kind de opvang ervaart. Onze beroepshouding kenmerkt zich daarom als volgt:

1.1. Sensitieve responsiviteit: ieder kind wordt gezien

De pedagogisch medewerker beschikt over een empathische en alerte houding. Daarmee kunnen wij de signalen die het kind geeft zo goed mogelijk interpreteren en reageren wij adequaat op deze signalen. Wij luisteren aandachtig en zijn ons bewust van onze non-verbale communicatie. Wij noemen het kind bij de naam zodat het zich gezien voelt, maken oogcontact en benoemen en bevestigen het kind in zijn emoties. Zo verwoorden wij emoties als vreugde, spanning, boosheid, verdriet en angst, bevestigen het kind hierin en benoemen dat deze emoties er mogen zijn. Onze benadering is positief en stimulerend: we geven complimenten en moedigen het kind aan zelf initiatief te (blijven) nemen. Door onze ondersteunende aanwezigheid bieden we het kind de ruimte zelfvertrouwen en een positief zelfbeeld op te bouwen.

1.2 Respect voor de autonomie

We hebben vertrouwen in de ontwikkeling en de kracht van ieder kind. Wanneer kinderen zich veilig voelen, kunnen zij hun aandacht onbezorgd richten op onderzoeken, spelen en oefenen. We geven kinderen, klein en groot, de ruimte om hun eigen gang te gaan. Autonomie respecteren betekent dat we ideeën en initiatieven van het kind serieus nemen, dat zij de tijd krijgen te oefenen en nog eens te proberen. We laten kinderen zoveel mogelijk zelf ervaren en oplossingen bedenken, nemen hen zo min mogelijk uit handen en leren hen zelf om hulp te vragen. We leren kinderen hun wensen en grenzen aan te geven en respecteren deze. Naast deze vrijheid die we de kinderen geven, zal het voor de kinderen te allen tijde duidelijk zijn dat er begeleiding aanwezig is en zij altijd, met wat voor vraag, probleem of verhaaltje dan ook, bij onze begeleiding terecht kunnen.

1.3 Structureren en grenzen stellen

Structuur geeft kinderen houvast en vergroot hun gevoel van veiligheid. Kinderen die zich veilig en zeker voelen, voelen zich vrij om op onderzoek uit te gaan, hun omgeving te ontdekken en ervaringen te verbreden. Wij brengen structuur en ordening aan door duidelijke groeps- en omgangsregels, een vaste dagindeling, vaste plekken voor de verschillende activiteiten, vaste plaatsen voor materialen en een duidelijke opbouw van activiteiten. Wij bieden veiligheid door voorspelbaar te zijn in ons eigen gedrag en dit consequent voor te leven. Zo weten de kinderen waar zij aan toe zijn. Doordat wij consequent en respectvol grenzen stellen aan het gedrag van kinderen, weten kinderen wat van hen verwacht wordt. Zo nodig herhalen wij gedragsregels regelmatig en wij benoemen gewenst gedrag.

1.4 Praten en uitleggen

Wij zorgen dat de kinderen worden blootgesteld aan een rijk en divers taalaanbod. We benoemen voortdurend, daarbij rekening houdend met het taal- en begripsniveau en het tempo van het kind.

Daarnaast is ook luisteren van grote waarde in de interacties met kinderen. We nemen hiervoor de tijd en geven aandacht. Door vragen te stellen stimuleren wij het kind nog meer te vertellen en we betrekken zo mogelijk andere kinderen bij het gesprek. Kinderen willen graag vertellen wat ze beleefd hebben, ze willen laten zien wat ze gedaan hebben, de mening van een volwassene horen en uitleg krijgen over allerlei onderwerpen die ze niet begrijpen. Doordat wij veel luisteren, praten en uitleg geven, leren de kinderen de wereld om hen heen te begrijpen.

Het leren spreken staat ook binnen het onderwijsprogramma van Klein Amsterdam hoog op de agenda. Door kinderen te leren hun emoties, meningen of gedachten te kunnen verwoorden zal dit bijdrage aan de harmonie binnen de groep(en) doordat de kinderen en begeleiders zichzelf en anderen beter zullen begrijpen.

1.5 Ontwikkelingsstimulering

Onze begeleiders kennen de ontwikkelingsfasen van de kinderen op motorisch, sociaal-emotioneel, cognitief, motorisch en zintuiglijk gebied. We bieden een rijke speelleeromgeving; de ruimtes zijn uitnodigend, gevarieerd en overzichtelijk ingericht. De materialen die in de groep gebruikt worden moeten de kinderen prikkelen en stimuleren om zich te uiten. De materialen moeten daarom heel divers zijn. Kosteloze materialen kunnen heel verrassend zijn: je kunt van 'waardeloze, weggooi materialen' hele mooie dingen maken, muziek die voor kinderen verrassend is en waar ze op kunnen dansen en over kunnen fantaseren. Materialen uit de natuur, verf, klei, bouw materiaal; allemaal materialen waar kinderen zich op een creatieve manier mee kunnen uiten.

We zorgen voor een breed en gevarieerd spelaanbod en geven de kinderen veel tijd om te spelen. Het dag- en activiteitenprogramma is gericht op het stimuleren van de ontwikkeling in al zijn facetten waarbij we rekening houden met de verschillende leeftijden en fases. We nemen een actieve en alerte houding aan. We observeren kinderen, stemmen ons gedrag daarop af, geven hen de ruimte en nodigen hen uit de volgende stap te maken. We bepalen steeds wat onze rol moet zijn: we nemen het initiatief of blijven op de achtergrond, leggen uit of stellen vragen, doen voor of nodigen uit. Ons vertrouwen in de kracht en eigenheid van het individuele kind is daarbij steeds de rode draad. Naarmate de kinderen ouder worden geven we hen meer vrijheid, leren we hen zelf om te gaan met risico's en laten we hen meer initiatief en verantwoordelijkheid.

Het grootste gedeelte van de stimulering van de ontwikkeling van kinderen op de bso gebeurt buiten. Met hoofd, hart en handen. Zo beleven de kinderen natuur! Onze begeleiders gaan veel naar buiten met de kinderen. Het naar buiten en naar binnen gaan ziet de pedagogisch medewerker als activiteiten die volgens een vast ritueel plaats vinden. De pedagogisch medewerker zal respect voor en interesse in de natuur 'voor leven' vanuit de kinderen stimuleren. Kinderen mogen de natuur op hun eigen manier beleven en ervaren en mogen hier objectief van genieten, ook wanneer dit betekent dat zij 'vies' worden. De begeleiders beseffen dat hun voorbeeldgedrag hierin ook van groot belang is. De pedagogisch medewerker zal buiten specifieke 'buitenactiviteiten' aanbieden. Spelletjes, beweegactiviteiten en natuur activiteiten worden aangeboden.

1.6 Begeleiden van interacties tussen kinderen

In een groep kinderen van verschillende leeftijden valt eindeloos veel te leren! Eerst ben je de kleinste, je hebt maatjes en concurrenten. Je wordt geholpen, getroost en misschien soms wel geplaagd. Je leert te delen, voor jezelf op te komen, rekening te houden met de

ander, te troosten en samen plezier te hebben. Je merkt dat andere kinderen niet hetzelfde zijn als jij, misschien wel lachen waar jij om zou huilen en andersom. Langzaamaan ben jij degene die de jongere kinderen helpt en op een dag de allergrootste is.

Zo zijn wij ons bewust van de belevingswereld van de kinderen. Wij maken gebruik van de mogelijkheden die de opvang van de kinderen in groepsverband biedt. Wij hebben oog voor de onderlinge interactie, houden ons waar mogelijk op de achtergrond en sturen bij waar nodig. We bewaken de (emotionele) veiligheid van ieder kind en leren hen respect voor elkaar te hebben. We leren de kinderen naar elkaar te luisteren, elkaar uit te laten praten, elkaar niet uit te lachen en belangstelling te tonen voor elkaar. We creëren zo een sfeer waarin je mag en durft te laten zien wie je bent. Ruzie maken mag; we zoeken naar een oplossing en daarna maken we het weer goed. Door het spelen met anderen leren kinderen wat het effect is van hun gedrag. Door te praten, uit te leggen en vragen te stellen, geven wij kinderen inzicht hierin. We willen zo bereiken dat het spelen en samenzijn voor alle kinderen voortdurend een positieve ervaring is.

Zoals eerder is genoemd wordt er binnen het onderwijsprogramma van Klein Amsterdam veel waarde gehecht aan het leren van de spreekvaardigheid van de kinderen. Hieronder valt ook dat de kinderen leren om hun eigen mening te vormen en te formuleren en te reflecteren. Hierdoor kunnen er discussies worden gevoerd tussen de kinderen en leren zij op een respectvolle manier kritisch te zijn. Dit draagt bij aan de onderlinge interactie van kinderen.

De zes interactievaardigheden zien wij als de basis van ons werk; deze zullen in scholing, pedagogische coaching en evaluaties voortdurend onderwerp van gesprek zijn.

Hoofdstuk 2. Pedagogisch klimaat in de praktijk

In dit hoofdstuk gaan we in op de vier pedagogische basisdoelen zoals omschreven in de Wet Kinderopvang. We leggen een link naar zowel de praktijk als de hierboven omschreven interactievaardigheden.

2.1 Het bieden van emotionele veiligheid

De basis van al ons handelen is het bieden van een gevoel van veiligheid aan het kind. Hierbij is een vertrouwensrelatie met de pedagogisch medewerker onmisbaar. Vaste rituelen, ritmen in dag, week, jaar en regels zorgen ervoor dat kinderen zich zeker voelen. Vanuit deze veilige basis durven én kunnen zij onbezorgd en onbevangen de wereld ontdekken. Persoonlijk contact met de pedagogisch medewerker waarbij het kind zich gezien voelt, een vertrouwde en overzichtelijke omgeving en de aanwezigheid van bekende groepsgenootjes dragen bij tot het verkrijgen van een veilig gevoel.

De interactievaardigheden sensitieve responsiviteit, structureren en grenzen stellen en praten en uitleggen zijn hierbij belangrijke instrumenten.

Emotionele veiligheid creëren wij mede door een zo constant mogelijke groepssamenstelling. Door vaste gezichten op de groep bouw je een vertrouwensrelatie op. Die vertrouwensrelatie is een uiterst belangrijke vorm van veiligheid. Een kind moet een fundamenteel vertrouwen hebben in de begeleider en in zichzelf.

In de praktijk:

- Bij binnenkomst heten we de kinderen welkom door hen bij naam te noemen en te laten merken dat we blij zijn hen te zien. We maken oogcontact met het kind.
- Emoties mogen. Wanneer een kind verdrietig is of boos, dan wordt hieraan aandacht besteed. Als het kind daar behoefte aan heeft, zoeken we fysiek contact en krijgt het de

gelegenheid zijn emoties te uiten. We gebruiken daarbij de 'ik-boodschap' ('ik zie dat je...').

- Bij een conflict tussen kinderen worden zij gestimuleerd om zelf tegen de ander te vertellen waarom hij/zij verdrietig of boos is. We zoeken samen naar een oplossing of alternatieven.
- Aan positieve emoties (zoals gevoelens van blijheid) wordt door de begeleiders extra aandacht gegeven door stil te staan bij het waarneembare gedrag (zoals lachen). Tevens wordt onderzocht wat maakt dat het kind zo blij is, zodat dit gevoel gedeeld kan worden.
- Door actief luisteren, open vragen te stellen en echt te kijken naar het kind, geven de begeleiders het kind emotionele ondersteuning en veiligheid. De begeleiders leren het kind kennen en kunnen inspelen op de interesses en het ontwikkelingsniveau van het individuele kind.
- Ritme, gewoonten en rituelen geven kinderen houvast in de tijd. Als je weet hoe de dag ongeveer verloopt, geeft dat rust. Je hoeft er als kind niet bij stil te staan. De opbouw van de dag heeft een vast verloop. De dagen van de week zijn herkenbaar aan bepaalde activiteiten. De seizoenen en jaarfeesten geven het jaarritme aan; de spelletjes, activiteiten en verhalen sluiten daarbij aan.
- De groepsruimte is volgens een vaste en herkenbare indeling ingericht. Dit geeft een gevoel van "thuiskomen" en nodigt uit tot spelen en ontdekken.
- We hanteren vaste regels zodat duidelijk is wel mag en wat niet. We doen elkaar geen pijn, pakken geen speelgoed af, maken geen spullen stuk en bederven elkaars spel niet. We ruimen wel samen op, kondigen overgangen tijdig aan en maken van de eet- en drinkmomenten een gezellige aangelegenheid waarbij veel kan worden gedeeld.

2.2 Het ontwikkelen van persoonlijke competenties

We zien het als onze taak kinderen spelenderwijs uit te dagen in de ontwikkeling van hun motorische, cognitieve, taal- en creatieve vaardigheden. Door te spelen, oefenen de kinderen deze vaardigheden en leren zij over het effect van hun handelen. Dit draagt bij aan een gezonde ontwikkeling van persoonskenmerken als zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en veerkracht, relativiseringsvermogen en humor, communicatieve vaardigheden, weerbaarheid en probleemoplossend vermogen. Bij het aanbieden van spelmogelijkheden en -momenten zoeken we voortdurend de goede balans tussen het actief begeleiden en verrijken van het spel enerzijds en het *laten* spelen en ervaren anderzijds. Respect voor de autonomie en ontwikkelingsstimulering zijn hierbij belangrijke interactievaardigheden. Elk kind doorloopt dezelfde fasen, maar niet elk kind doet dat in hetzelfde tempo. Wij willen de kinderen zo veel mogelijk stimuleren en begeleiden in hun persoonlijke ontwikkeling. We willen ze helpen zichzelf te leren kennen, zelfstandig te worden en een positief zelfbeeld te hebben. Dit gebeurt spelenderwijs, met aandacht voor de leeftijd en persoonlijkheid van het kind. Een kind met zelfvertrouwen is in staat om allerlei problemen adequaat aan te pakken.

In de praktijk:

- Kinderen bewegen van nature graag en wij bieden hen hiertoe alle ruimte. Door veel bewegingservaring op te doen, zowel door de grove als de fijne motoriek, ontdekt en ontwikkelt het kind zich. Bewegen doet een appèl op je doorzettingsvermogen, je flexibiliteit en assertiviteit, leert je te vertrouwen op je eigen lijf, problemen op te lossen en samen te werken met anderen.
- Binnen bieden we een uitgebreid assortiment aan materiaal dat voor elke ontwikkelingsfase uitdaging biedt. De materialen in de lokalen bestaan veelal uit door de kinderen meegebrachte 'schatten' die zij hebben verzameld, dit kunnen bijvoorbeeld stenen of schelpen zijn. Ook worden kinderen aangemoedigd dingen

van thuis mee te brengen, dit helpt bij het betrekken van de ouders bij de opvang. Er kan worden gewerkt met de materialen die de kinderen meebrengen, waardoor het kind waardering voelt voor wat ze hebben meegebracht. Ook zullen er materialen aangeboden worden die op verschillende manieren gebruikt kunnen worden, zoals blokken, lego, speelgoed dieren en gerecyclede spullen.

- Wij vinden het van groot belang dat kinderen echte ervaringen opdoen. Denk aan levende muziek, broodjes bakken boven een kampvuur etcetera.
- Buiten is er volop de gelegenheid te rennen, samen te spelen en te bouwen. En we ervaren er de natuur: de seizoenen, de dieren, het weer en de ondergrond.
- We bieden gevarieerde creatieve activiteiten aan zoals knippen, plakken, (vinger)verven, met water en zand spelen. Kleurpotloden, lijm, papier, bloem, deeg, klei en , blaadjes van de bomen; we bieden ze afwisselend en passend bij de leeftijd aan. We dagen de kinderen uit zelf activiteiten te verzinnen en hun creativiteit en inventiviteit te gebruiken, naarmate zij ouder worden. Hiervoor zullen de benodigde materialen en gereedschappen aanwezig zijn.
- We bieden muziek- sport-, kunst-, natuur- en culturele activiteiten aan. De keuzemogelijkheden en –momenten zijn voor de kinderen duidelijk: We werken met een vast dagritme en wijze van inschrijven. Namelijk, tijdens het eerste gezamenlijke moment van de opvangdag aan wordt de dag besproken en ook de activiteit waaruit gekozen kan worden. Kinderen die kiezen voor de activiteit kunnen zich direct aanmelden door hun naam op te schrijven op ‘activiteitenlijst’ die duidelijke zichtbaar op tafel ligt. De medewerker die de activiteit verzorgt draagt de lijst bij zich en neemt de kinderen onder zijn hoede die op de lijst staan. Als het kind klaar is dient hij zich af te melden. Op deze manier houdt de medewerker overzicht. De voorspelbaarheid van deze werkwijze geeft kinderen zekerheid en houvast. Zo bieden wij hen de mogelijkheid hun eigen verantwoordelijkheid te nemen. Uiteraard houden we hierbij rekening met de leeftijd, mogelijkheden en specifieke ontwikkelingsvraag van het kind. Zo zullen we bij de kleuters hun intensiever begeleiden in het maken van een keuze en samen met hun of voor hun de naam op schrijven. Ook na afloop van de activiteit zullen we de kleuters intensiever begeleiden en leren dat ze hun naam door mogen strepen op de lijst om zich af te melden. Zo leert elk kind stapje voor stapje op zelf zijn keuzes te maken en hoe dat in zijn werk gaat op de bso.
- Om de emotionele veiligheid van het kind de waarborgen zullen houden de pedagogisch medewerkers een vinger aan de pols: ze zien toe op de fysieke veiligheid van het kind, maar ook op zijn emotionele welbevinden. Zij gaan dus regelmatig na of de kinderen zich prettig voelen en aan het spelen zijn. Ook is het belangrijk dat de pedagogisch medewerker de kinderen laat wennen aan alle ruimtes en hen, zeker in het begin, letterlijk over de drempel begeleidt naar de nieuwe speelruimtes of de speciale activiteiten in het gebouw.
- We proberen een kind zoveel mogelijk ruimte te bieden, zodat het zichzelf en de wereld kan ontdekken en in zijn eigen tempo kan ontwikkelen. Voldoende ruimte bieden, houdt in heel goed kijken en luisteren naar het kind en vervolgens aanbieden wat een kind aangeeft nodig te hebben. Het kind begeleiden waar het aangeeft begeleiding nodig te zijn.
- Het gaat er bij ons niet om wat een kind nog niet is en nog niet kan, maar om wat een kind al wel is en wel kan! Door op deze wijze naar een kind te kijken voelt het zich gewaardeerd en gerespecteerd en groeit zijn zelfvertrouwen. Het begrip respect zorgt er tevens voor dat ieder kind competent kan zijn en

2.3 Het ontwikkelen van sociale competenties

Het ontwikkelen van sociale vaardigheden is van cruciaal belang om later zelfstandig relaties op te kunnen bouwen en te onderhouden. Wie sociaal vaardig is, heeft een grotere kans op een evenwichtig volwassen bestaan in onze complexe samenleving. Denk hierbij aan veerkracht, het kunnen reguleren van emoties, empathisch vermogen, zelfinzicht, weerbaarheid en respect hebben voor de ander. Ook hier geldt dat we uitgaan van de kracht van het kind. Op basis van de behoeften en emoties van dat moment zal het kind zich ontwikkelen waarbij ervaringen en verworven competenties tevens een rol spelen. Door kinderen te begeleiden in hun interacties met volwassenen en andere kinderen, dragen wij bij aan deze ontwikkeling. De opvang in de groep is daarbij natuurlijk een belangrijk instrument; het is de samenleving in het klein. Interactievaardigheden die we hier inzetten: sensitieve responsiviteit, structureren en grenzen stellen, begeleiden van interacties, respect voor de autonomie.

Voorop staat dat kinderen het meeste leren van elkaar. De kinderen zijn voor elkaar de 1ste pedagoog, gevolgd door de volwassene als 2de pedagoog. De 3de pedagoog wordt gevormd door de ruimte.

Kinderen leren van elkaar; We gaan ervan uit het kind het meest leert van de ervaringen die hij opdoet met betrekking tot zichzelf en de andere kinderen. Kinderen kunnen ontzettend veel van elkaar leren, doordat ze naar elkaar kijken, naar elkaar luisteren, elkaar stimuleren, imiteren en motiveren. Door hun onderlinge verschillen en door hun conflicten kunnen ze elkaar verrijken en leren zij zichzelf kennen. Onbewust voeden kinderen elkaar op.

Naast het leren van de andere kinderen, leert het kind ook van volwassenen. Het kind is de hoofdrolspeler van zijn eigen ontwikkeling. Het is de taak van de begeleider om mogelijkheden en voorwaarden te scheppen voor de ontwikkeling van kinderen. Het is aan de begeleiders van de bso situaties te creëren zodat de kinderen van elkaar kunnen leren, kunnen spelen en kunnen communiceren. De begeleiders van de bso kennen hun plaats als de tweede pedagoog. De bso begeleiders treden op als onderzoekers en als begeleiding in plaats van als leiding. Dit houdt in dat de begeleiding naast of achter het kind staat en samen met het kind kijkt wat hij nodig heeft. De volwassenen vormen niet het middelpunt, maar scheppen voorwaarden. Het kind geeft bij ons voornamelijk zelf richting aan zijn ontdekkingstocht en wordt hierin gevolgd en gestimuleerd door de begeleiders van de bso. Kinderen leren van de omgeving; De ruimte is een inspiratiebron, waar kinderen door worden geïnspireerd. We gaan er vanuit dat het kind leert van de omgeving waarin het zich bevindt. Met omgeving bedoelen we de geboden binnen- en buitenruimten, materialen, kleuren etcetera. We streven naar een verzorgde en voorbereide omgeving die ervoor zorgt dat de ruimte een eigen pedagogische waarde heeft. Op de bso van besteden we veel aandacht aan de omgeving. Om kinderen de wereld te kunnen laten ontdekken moet er wel iets te ontdekken zijn. Hierom hebben we de ruimtes zoveel mogelijk samen met de kinderen ingericht. De ruimtes zijn van en voor het kind en voorzien in hun behoeftes. Naast het aanbod op de bso zoeken wij ook regelmatig de mogelijkheden op. We gaan met de kinderen op stap om samen de wereld te ontdekken. De uitstapjes zijn een vast ritueel tijdens de vakanties en op vrije dagen maar waar mogelijk worden er ook uitstapjes aangeboden tijdens de schoolweken.

In de praktijk:

- Heel belangrijk is onze voorbeeldfunctie. We luisteren actief, geduldig en betrokken, laten kinderen uitpraten, gaan in op hun verhalen en laten merken dat we hen begrepen hebben.

- De kinderen leren te delen, samen te spelen en elkaar met rust te laten, te wachten op hun beurt en soms ook het middelpunt te zijn, op te komen voor zichzelf, te onderhandelen, samen te werken, niet te pesten maar te troosten en te helpen.
- We leren kinderen dat we niet hetzelfde zijn maar wel gelijk. Verschillen mag je trots op zijn.
- We observeren de kinderen tijdens het vrije spel en activiteiten; we bewaken daarbij de emotionele en fysieke veiligheid van ieder kind door te sturen als dat nodig is. We grijpen in bij agressie en fysiek overwicht. We dagen de kinderen uit samen op zoek te gaan naar alternatieven en oplossingen; wat zij zelf hebben bedacht werkt het best!
- We bieden groepsmomenten aan waarbij de kinderen hun verhalen en belevenissen kunnen vertellen, plezier en succes wordt gedeeld. Maatschappelijke gebeurtenissen of ontwikkelingen thuis en op school kunnen worden gedeeld. Emoties als verdriet, boosheid en jaloezie worden daarbij benoemd. Samen fruit eten, drinken, muziek maken, eten, samen lezen, activiteiten doen en buiten spelen: iedere dag dienen deze momenten zich aan.

2.4 Het overdragen van normen en waarden

Ook hier geldt: de groep is de samenleving in het klein. De kinderen maken bij ons kennis met de algemeen aanvaarde normen en waarden van onze samenleving, onze gebruiken en tradities. Dit bereidt hen voor op het volwassen bestaan. Wij zijn verantwoordelijk voor het overdragen van deze normen en waarden. Begeleiden van interacties, praten en uitleggen, respect voor de autonomie en structureren en grenzen stellen zijn hierbij belangrijke interactievaardigheden. Onze algemene gedragsregels en het pestprotocol zijn tevens hulpmiddelen.

Het overbrengen van waarden en normen speelt in de opvoeding van kinderen een continue rol. Een kind moet leren dat niet alles mag en kan. We streven er naar dat een kind bij ons leert dat het eigen normen en waarden heeft en dat een ander dat ook heeft. Tevens streven we ernaar dat elk bso-kind elk levend wezen met het nodige respect behandelt. Om dit te bereiken bieden we een omgeving aan waarin het kind kan leren omgaan met anderen, kinderen van dezelfde leeftijd maar ook oudere of jongere kinderen en volwassenen. Een omgeving waarin het kind kan ontdekken aan welke regels en afspraken het zich moet houden. De begeleiders van de bso hanteren onder andere kindparticipatie om waarden en normen over te dragen. Om op deze wijze samen verantwoordelijkheid te dragen voor een fijne bso voor ieder kind en iedere medewerker. Een plek waar je graag komt. We betrekken het kind bij het nadenken over de regels en afspraken die gelden op de groep. Hierbij is er ook ruimte voor reflectie en discussie. De afspraken gelden voor ieder kind en iedere medewerker. Begeleiders van de bso hebben een voorbeeldfunctie. Zij leven de regels en afspraken consequent en op de juiste manier na.

De bso is als het ware een samenleving in het klein. De groep heeft dan ook een belangrijke functie. Daar leren kinderen om respect te hebben voor elkaar, het omgaan met conflictsituaties, opkomen voor eigen belang en voor een ander. Vrienden worden, van elkaar leren, leren delen en het doorgeven van kennis aan andere kinderen. Wij willen kinderen ruimte bieden om sociale ervaringen op te doen, waardoor sociale vaardigheden worden verworven. In de omgang met anderen vinden wij het belangrijk dat kinderen leren op een respectvolle wijze met de ander om te gaan. Dit houdt in dat een kind leert delen en rekening leert houden met een ander. Dit leren de kinderen door middel van spel en vaste groepsmomenten, zoals samen eten. Wanneer nodig, corrigeert de leiding het gedrag tegen andere kinderen en geeft daar uitleg bij. De bso biedt veel mogelijkheden aan het kind om

conflicten te leren hanteren. Juist op de leeftijd dat het kind op de bso zit, leert het om te delen en rekening te houden met anderen.

Een belangrijke factor hierbij is het leren van gespreksvaardigheden, alle kinderen en begeleiders zullen met elkaar in gesprek blijven om elkaar te begrijpen. Begeleiders zullen aan de kinderen het voorbeeld geven van het kunnen uiten van waarden en normen en het kunnen interpreteren van andermans waarden en normen.

In de praktijk:

- Veel normen en waarden liggen besloten in het aanleren van sociale vaardigheden zoals de ander geen pijn doen, samen delen, elkaar uit laten praten en elkaar iets gunnen.
- We eten gezamenlijk en in rust aan tafel.
- We hanteren deze vaste groepsregels consequent.
- We leven voor en zijn voorspelbaar in ons gedrag.
- We zijn eerlijk en vriendelijk tegen elkaar, tonen genegenheid en warmte, kijken om naar de ander, klein en groot.
- We gaan zorgvuldig om met spullen en maken niets moedwillig stuk. Je neemt niet mee naar huis wat niet van jou is.
- We gaan met respect om met de natuur: we maken geen insecten en planten dood, ruimen ons eigen afval op en vertrappen geen bloemen.
- We besteden aandacht aan cultuurverschillen. Verschillende feesten en een andere taal: de belevingswereld van de kinderen wordt langzaam groter. Voorlezen, rollenspel en groepsmomenten benutten we om dit besef bij kinderen te vergroten als zij daaraan toe zijn.
- We benoemen wat wel mag en hoe we met elkaar omgaan, dan dat we negatief gedrag benoemen.
- De dingen met aandacht doen en er voldoende tijd voor te nemen voegt kwaliteit toe aan de sfeer en de omgangsvormen. Een voorbeeld hiervan is dat de kinderen die iets willen knutselen er eerst de juiste materialen en gereedschappen voor zoeken, wanneer zij niet weten hoe zij verder kunnen gaan, dan leren zij eerst om hulp te vragen in plaats van over te gaan in een andere activiteit. De kwaliteit (of moraliteit, zoals sommigen ook zeggen) die we aan ons werk geven wordt overgenomen door de kinderen. Zo werkt de omgeving door tot in het lichamelijk en psychisch welzijn. Zeker bij de jonge kinderen!

Hoofdstuk 4. Opvang in groepen

4.1 Opvang in basisgroepen

Bij aanvang van de exploitatie van de bso werken we in een verticale basisgroep van maximaal 20 kindplaatsen genaamd: Noorderpark. Bij aanvang van de exploitatie bestaat deze basisgroep: Noorderpark uit een leeftijdsopbouw van 4 t/m 8 jaar.

Zodra we over de 20 kindplaatsen heen gaan starten we een nieuwe basisgroep genaamd: Vondelpark.

De basisschool Klein Amsterdam start in het komend schooljaar met groep 1 t/m 4.

Naarmate de school groeit is het streven om twee horizontale basisgroepen te maken: Eén basisgroep voor kinderen van 4 tot en met 7 jaar, de andere groep voor kinderen van 7 tot en met 12 jaar. De beiden horizontale basisgroepen zullen uit maximaal 20 kindplaatsen bestaan per basisgroep.

Als dat zover is zullen de duur en frequentie van de periodes waarin wij de basisgroepen samenvoegen worden vastgelegd en voor instemming worden voorgelegd aan de ouders.

4.2 Beroepskracht-kind ratio

Beroepskracht-kind ratio is de verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal aanwezige kinderen in de kinderopvangorganisatie.

De Wet Kinderopvang geeft richtlijnen ten aanzien van de verhouding tussen het aantal aanwezige kinderen en het aantal pedagogisch medewerkers. De beroepskracht-kindratio hangt af van de leeftijdsopbouw in de groep. Het verschilt ook per soort opvang: kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang, gastouderopvang of peuterspeelzaal.

Basisgroep Noorderpark bestaat uit een leeftijdsopbouw van 4 t/m 8 jaar. In deze categorie van 4 tot 8 jaar mag 1 beroepskracht tot en met 10 kinderen opvangen.

Wij houden ons uiteraard aan deze beroepskracht-kind-ratio, ook aan de randen van de dag en tijdens activiteiten

4.3 De (spel)activiteiten die kinderen buiten de basisgroep kunnen verrichten: het open deurenbeleid

De middag start altijd in de vaste basisgroep. We komen er samen, blazen even uit van de schooltijd, drinken en eten wat en praten bij. Dan maken we plannen. De kinderen zijn groot genoeg om keuzes te maken en tijd en ruimte te overzien en we stimuleren eigen initiatief. Uiteraard vragen de kleuters hierin een andere begeleiding dan de grotere kinderen. Voor een kleuter kan het lastiger zijn om zelfstandig te kunnen kiezen dan voor een ouder kind. Daarom zullen, als nodig de kleuters intensiever begeleiden en al dan niet letterlijk mee aan de hand nemen om ze zo te helpen een keuze te maken. We maken afspraken en de kinderen leren-zich daaraan te houden. Als we gezamenlijke activiteiten bieden in onze bso, dan mogen de kinderen daar een keuze uit maken. Ze kunnen ook zelf met plannen komen. We geven kinderen de ruimte hiertoe zolang dit past binnen de maximale kind aantallen, het noodzakelijke toezicht en de vereiste beroeps-kindratio. We bewaken de nodige rustmomenten. Na de activiteiten (in de regel rond 17.00 uur) sluiten we de dag in de basisgroep gezamenlijk af. Wij zijn open tot 18:30. Vanaf 17:30 mogen de kinderen opgehaald worden.

Het uitgangspunt van de basisschool Klein Amsterdam is dat het in volle verbinding staat met het leven en de wereld om zich heen. Binnen de school krijgen de kinderen de lesstof op een creatieve manier aangeboden via steeds wisselende projecten met maatschappelijke thema's als basis. Omdat de bso bij de basisschool hoort zullen de kinderen op zowel de schooldagen als op bso-dagen uitstapjes maken naar inspirerende plekken voor de kinderen.

Ook tijdens schoolvakanties en andere hele dagen opvang geldt dat wij kinderen veel keuzemogelijkheden geven. Wij geven hen de ruimte voor eigen initiatief en verantwoordelijkheid zolang dit past binnen de afgesproken kaders. Gezamenlijke uitstapjes buiten de kinderopvang behoren tevens tot de mogelijkheid. Dit gebeurt altijd met medeweten en toestemming van de ouders. Kinderen worden uitsluitend veilig vervoerd. Wanneer ouders geen toestemming geven zullen kinderen niet mee gaan en met een medewerker in het in de groep blijven. Ook hier geldt dat bij uitstapjes minimaal aan de beroepskracht-kind-ratio wordt voldaan.

Voor muziek-, sport-, kunst-, natuur- en culturele activiteiten tijdens schoolweken en in de vakanties werken wij samen met diverse organisaties en verenigingen zoals de bibliotheek, musea, ateliers, theaters, muziekscholen, natuur- speel- en dierentuinen. Deze activiteiten en workshops worden tijdig aan de kinderen en ouders bekend gemaakt zodat zij een keuze kunnen maken, ouders op de hoogte zijn en toestemming geven.

Voor activiteiten waarvoor de kinderen ons terrein verlaten geldt het volgende:

- Uitgangspunt is dat de kinderen alleen onder begeleiding van een pedagogisch medewerker deelnemen aan de activiteiten en aan het verkeer.
- Mogen de grotere kinderen zelfstandig gaan dan maken we hierover duidelijke afspraken en leggen deze samen met kind en ouders schriftelijk vast in het zelfstandigheidscontract.

4.4 Onze beroepskrachten

Op de buitenschoolse opvang van Klein Amsterdam werken we met mensen die binnen hun eigen kunst en bewegings vak invulling geven aan onze opvang. Onze basisteam bestaat uit gediplomeerde kunstvakdocenten en bewegingsdocenten die voldoen aan de vereiste beroepskwalificaties. Het team zal werkzaam zijn tijdens de vrije werkuren onder schooltijd. Hierdoor vervaagt de scheiding tussen de schooldag en de opvang. Dit zorgt voor een soepele overgang voor het kind van school naar bso. Ook zullen projecten die vanuit de school geïnitieerd worden gemakkelijk worden doorgetrokken naar de bso.

Vanuit de pedagogiek van Reggio Emilia verwachten we van ons team goed kunnen observeren en faciliteren. Om dit te bewerkstelligen zullen er regelmatig trainingen plaatsvinden. Trainingen vinden gezamenlijk met de school plaats aangezien we werken en denken vanuit een visie.

Ons ideale team bestaat uit creatieve, ondernemende mensen met een onbevagen houding, een brede algemene kennis en maatschappelijke betrokkenheid. Men moet mét de kinderen willen onderzoeken. Onderzoek en experimenteren zijn centrale thema's binnen Klein Amsterdam.

Alle medewerkers zijn in het bezit van een certificaat kinder- EHBO, geldige VOG en zijn opgenomen in het Personenregister Kinderopvang en gekoppeld aan de Kinderopvang Klein Amsterdam.

4.5 Ondersteuning beroepskrachten bij werkzaamheden door andere volwassenen

We houden de mogelijkheid open een plek te bieden aan stagiaires en vrijwilligers. Ook zij zullen altijd in het bezit zijn van de geldige VOG en opgenomen zijn in het Personenregister Kinderopvang. Vrijwilligers en stagiaires zijn in principe altijd boventallig. De kinderen worden niet alleen aan hun verantwoordelijkheid overgelaten. Afhankelijk van hun functioneren en het stadium van de opleiding kunnen stagiaires na verloop van tijd meer verantwoordelijkheden op zich nemen. Wanneer dit aan de orde is dan zullen wij de taken en bevoegdheden per stagiaire vastleggen.

Ook voor vrijwilligers geldt dat wij, als zij bij ons werkzaam zijn, hun taken en bevoegdheden per persoon zullen vastleggen.

Stagiaires en vrijwilligers worden begeleid door resp. de praktijkopleider dan wel een vaste collega. Als zij bij ons starten dan zorgen wij voor een goede introductie in ons pedagogisch beleid, veiligheid en gezondheidsbeleid en relevante protocollen. Stagiaires worden volgens de richtlijnen van de opleiding begeleid; met vrijwilligers is er maandelijks een

contactmoment met de vaste collega om te bespreken of alles voor alle partijen naar wens verloopt.

De directeur heeft de regie over de samenwerking met de organisaties en verenigingen die activiteiten en workshops organiseren. Zij onderhoudt tevens de contacten met degenen die de activiteiten en workshops verzorgen. Als dit van toepassing is, zullen ook deze personen opgenomen worden in het Personenregister Kinderopvang.

4.6 Voertaal

In onze kinderopvang wordt Nederlands gesproken.

4.7 De drie-uurs-regeling

De Wet Kinderopvang staat toe dat er, in verband met pauzes en werktijden, op vastgestelde momenten minder beroepskrachten aanwezig zijn:

- Op reguliere schooldagen maximaal een half uur per dag.
- Bij tien aaneengesloten openingsuren maximaal drie uur per dag.
- Er moet altijd minimaal 50% pedagogisch medewerkers van de normale BKR aanwezig zijn.

De afwijkingen moeten per dag vastliggen en duidelijk zijn voor ouders. Het vaste rooster dat we daarvoor ontwikkelen en actueel houden, is voor ouders inzichtelijk op de groepen.

Op momenten dat de beroepskracht alleen is met de kinderen is er veelal een tweede volwassene in het gebouw aanwezig. In veel gevallen is dit een leerkracht van de school; in andere gevallen een vrijwilliger of stagiaire. Daarnaast is er, als de beroepskracht alleen is, altijd een achterwacht telefonisch bereikbaar. Dit is een volwassen persoon die de pedagogisch medewerker bij calamiteiten kan ondersteunen. Deze achterwacht kan binnen vijftien minuten aanwezig zijn op de opvanglocatie. Ook hiervan bevindt zich een actuele lijst op de groepen.

Concept rooster tijdens schooldagen

Medewerker	Dagen				
	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
Carina de Wit	14:00 - 19:00				14:00 - 19:00
Charlotte de Graaf		14:00 - 19:00		14:00 - 19:00	
Rosanne Versteeg	14:00 - 19:00			14:00 - 19:00	
Sanne van Stekelenburg		14:00 - 19:00	14:00 - 19:00	14:00 - 19:00	

In de opstart maken we nog geen gebruik van het mogen afwijken in de BKR tijdens schooldagen.

Concept rooster tijdens vakantie en studiedagen

Medewerker	Dagen	Afwijking van BKR		Afwijking van BKR		Afwijking van BKR		Afwijking van BKR		Afwijking van BKR
	Maandag	Pauze	Dinsdag	Pauze	Woensdag	Pauze	Donderdag	Pauze	Vrijdag	Pauze
Carina de Wit	09:30 - 18:30	15:00 - 15:30							09:30 - 18:30	15:00 - 15:30
Charlotte de Graaf			09:30 - 18:30	15:00 - 15:30	09:30 - 18:30	15:00 - 15:30	09:30 - 18:30	15:00 - 15:30		
Rosanne Versteeg	08:30 - 17:30	12:30 - 13:00					09:30 - 18:30	13:00 - 13:30		
Sanne van Stekelenburg			08:30 - 17:30	12:30 - 13:00	08:30 - 17:30	12:30 - 13:00	08:30 - 17:30	12:30 - 13:00	08:30 - 17:30	12:30 - 13:00

Tijdens de vakantie en studiedagen bestaan de werkdagen uit tien aaneengesloten openingsuren. Dit betekent dat we 3 uur mogen afwijken van het beroeps kind ratio (BKR) Dit mag alleen als er minimaal 50% pedagogisch medewerkers van de normale BKR aanwezig zijn.

De tijden dat de bso Klein Amsterdam afwijkt van de BKR tijdens vakantie en studiedagen zijn:

- Bij aanvang van de dag tussen 08:30 en 09:30
- Tijdens de pauze van de medewerker. Deze staan aangegeven in het bovenstaande rooster.

Hoofdstuk 5. Stabiliteit voor de kinderen

5.1 Elk kind een eigen mentor

We wijzen aan iedere kind een mentor toe. Tijdens het intakegesprek met de ouders laten wij weten wie de mentor zal zijn. Ook het kind wordt hiervan bij aanvang van de opvang op de hoogte gebracht. De mentor is het aanspreekpunt voor de ouders om de ontwikkeling en het welbevinden van het kind te bespreken. De mentor kan ook een rol vervullen in het contact met andere professionals, dit gebeurt alleen met toestemming van ouders. Om de ontwikkeling van het kind te kunnen volgen, moet de mentor het kind écht kennen. Daarom is de mentor direct betrokken bij de opvang en ontwikkeling van het kind. De mentor heeft de individuele behoeften van een kind in beeld en ziet en spreekt het kind regelmatig. De mentor communiceert zo nodig hierover met ouders wanneer de situatie daar om vraagt en op initiatief van ouders. We gaan minimaal uit van de volgende contactmomenten:

- Bij brengen en ophalen. Als de kinderen zelf naar huis gaan dan zoeken we zo nodig telefonisch contact met de ouders.
- 2 keer per jaar vindt er gezamenlijk met de school een oudergesprek plaats. Vanuit de school wordt er 4 keer een gesprek georganiseerd. Dit noemen zij het: herfst, winter, lente en zomer gesprek. Tijdens het herfst en lente gesprek zit ook de directeur van Kinderopvang Klein Amsterdam en de mentor vanuit de bso van het betreffende kind aan tafel.
- Mocht er van weerskanten tussentijds behoefte zijn voor een gesprek dan kan dit op verzoek worden aangevraagd. Mondeling via de mentor van het kind of per mail: bso@kleinamsterdam.school

5.2 Ontwikkeling volgen en welbevinden

Het welbevinden van de kinderen tijdens hun verblijf op de groepen staat centraal. Een kind dat zich fijn en veilig voelt kan onbezorgd en onbevangen spelen en leren. En dan pas ontwikkelt het zich. We volgen het welbevinden en de ontwikkeling van het kind door dagelijks alert te zijn. De mentor speelt hierbij een belangrijke rol en gaat ook met het kind zelf in gesprek. Ook voor ouders is de mentor het vaste aanspreekpunt. Onze beroepskrachten kennen de ontwikkelingsgebieden- en fases, zijn in staat objectief te observeren en deze observaties juist te interpreteren. In coaching en scholing besteden wij voortdurend aandacht aan deze vaardigheden. Zo nodig bespreken wij de kinderen in ons teamoverleg om een zo breed en objectief mogelijk beeld te houden van het kind.

In de praktijk:

- Dagelijks worden kinderen gepland of ongepland geobserveerd. Iedere dag beginnen we met bewust een moment te nemen om naar een kind dat net is gebracht te kijken zodat we een inschatting kunnen maken van hoe ze vandaag in hun vel zitten. In combinatie met de informatie van ouders krijgen we zo een beeld van het welbevinden van het kind. Mochten hier opvallende punten uit voortkomen, dan worden deze kort een collega besproken.
- We werken met het backoffice programma Rosa. Hierin kunnen heel snel en gemakkelijk notities genotuleerd worden bij het betreffende kind.
- Ook gedurende de rest van de dag, nemen wij regelmatig een moment om individuele kinderen of een groepje kinderen te observeren, om zo bewust te kijken naar het welbevinden en de ontwikkeling. Als er opvallende dingen zijn, noteren en bespreken de aanwezige pedagogisch medewerkers dit kort met elkaar en aan het einde van de dag met de ouders. We bespreken dan of dit gedrag een incident is en of het problemen voor het kind zelf of voor andere kinderen oplevert. We spreken af of we dit in de gaten moeten houden, actie gaan ondernemen en zo ja, welke actie?
- Naast de dagelijkse korte observaties zijn er bij Kinderopvang Klein Amsterdam ook structurele, geplande observaties. Deze observaties doen we aan de hand van daarvoor ontwikkelde formulieren. Deze structurele, geplande observaties vormen het uitgangspunt voor de 10 minutengesprekken met ouders, maar kunnen ook vaker worden ingezet, als er aanwijzingen zijn in het gedrag van een kind die extra observaties noodzakelijk maken. Als kinderen extra gepland worden geobserveerd, bespreken wij dit altijd met ouders. De geplande observaties vinden in de regel halfjaarlijks plaats.
- Voor de observaties gebruiken wij de observatielijsten van de methode Werken aan welbevinden. Dit zijn diverse *observatielijsten voor gestructureerde observaties, voor diverse leeftijdsgroepen en voor zowel individuele als groepsobservaties. Ter bevordering van de persoonlijke competenties is er ook een vragenlijst die kinderen zelf kunnen invullen. Deze zijn tevens terug te vinden in de fysieke map die op de locatie aanwezig is.

* Zie bijlage: Observatielijsten: Werken en welbevinden

5.3 Als er zorgen zijn om kinderen

Niet alle kinderen groeien probleemloos op. Soms verloopt de ontwikkeling anders of langzamer dan verwacht. Indien er sprake is van een dergelijke afwijking van het 'normale patroon', ontgaat dit de begeleiders meestal niet: zij maken de kinderen immers in veel verschillende situaties mee en observeren dagelijks bewust het kind zoals in hoofdstuk 5.2 wordt besproken. De begeleiders beschikken bovendien over een ruime ervaring binnen de

betreffende leeftijdsgroep. Het kan voorkomen dat een kind signalen afgeeft die reden geven tot zorg. In eerste instantie gaan we hierover altijd in gesprek met de ouders. Wanneer de pedagogisch medewerker inschat dat de ontwikkeling van het kind extra ondersteuning kan gebruiken, hebben wij daarover overleg met de ouders en de leerkracht van het kind.

Vanuit de school en de opvang is een orthopedagoog en kunstzinnig therapeut inzetbaar. Samen met hun expertise kunnen we zonedig ook een ondersteunend traject buiten de school opzetten. Hierbij denken wij aan: De opvoedpoli: <https://www.opvoedpoli.nl/> Ouder en kind teams Amsterdam, <https://oktamsterdam.nl/> en expertisecentrum uniek: <https://www.expertisecentrum-uniek.nl/>

Indien er een vermoeden is van kindermishandeling of grensoverschrijdend gedrag treedt de Meldcode Kindermishandeling in werking; in dit geval zal altijd sprake zijn van een samenspel tussen de beroepskrachten en ouders. We zijn hierbij altijd zorgvuldig en handelen met respect voor de ouders en in het belang van het kind. Hiervoor hanteren wij het protocol kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag voor de kinderopvang van juni 2018. (zie bijlage: protocol kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag voor de kinderopvang van juni 2018)

Onze kinderopvang werkt voor onderwijs en kinderopvang met hetzelfde pestprotocol. (zie bijlage: Pestprotocol Klein Amsterdam)

Het streven is om binnen het eerste jaar een van de medewerkers te trainen in het signaleren van opvallend gedrag, door middel van de training 'Kinderen die opvallen', die wordt aangeboden door DMO Amsterdam. Daarnaast is het doel dat de manager binnen het eerste jaar de training 'aandachtsfunctionaris' zal gaan volgen.

5.4 Wenbeleid

Als de bijna 4 jarigen doorstromen van de peutergroep of dagopvang naar de buitenschoolse opvang dan zijn zij al bekend met het gebouw en veel gezichten zullen al vertrouwd zijn. De dagopvang is er nog niet bij aanvang school. Dat maakt de overgang wat makkelijker. Kinderen die voor het eerst naar onze bso komen, zullen wellicht wat meer introductie nodig hebben, ook omdat zij dan voor het eerst naar school gaan.

We spreken met de ouders een tot twee wenmomenten af, afhankelijk van de situatie.

We zorgen ervoor dat het kind zich welkom voelt. Dit doen we door het kind persoonlijke aandacht te geven en te betrekken bij de groepsactiviteiten. Er wordt aandacht gegeven in de vorm van een gesprek, rondkijken in de groep en kennis maken met andere kinderen. De pedagogisch medewerker neemt zeker de eerste tijd ook zelf het initiatief tot contact met het kind: even vragen hoe het gaat, een complimentje en een aai over de bol. Aandacht betekent ook ondersteuning bieden bij het vinden van een eigen plekje in de groep. We geven groepsgenootjes een belangrijke rol in het leren kennen van de ruimte en omgangsregels.

Hoofdstuk 6. Voeding

6.1 Eten en drinken

Wij staan voor gezonde en verantwoorde voeding. Eerlijk voedsel is niet alleen gezond voor mens en aarde, het ondersteunt ook de zintuigontwikkeling. Na aankomst uit school krijgen kinderen een boterham en/of een cracker met beleg. De kinderen drinken hierbij

appeldiksap, water of thee. Rond 17.00 uur krijgen de kinderen fruit en is er appeldiksap of water te drinken. Tussendoor kan er altijd water gedronken worden.

Tijdens hele opvangdagen verzorgen wij tevens een lunch. We zorgen dan voor volkorenbrood en hartig en zoet (zonder toegevoegde suikers) beleg. Er is melk, thee en water. Natuurlijk zijn er uitzonderingen: we maken een activiteit van het klaarmaken van een extra lekkere (warme) lunch, we hebben iets te vieren of springen zomaar eens uit de band. Wij werken alleen met voedsel zonder toegevoegde suikers.

6.2 Dieet, allergie, andere culturen

We houden graag rekening met eventuele diëten of allergieën van kinderen. Ouders zijn verantwoordelijk om ons op de hoogte te stellen van dieet, allergieën of wensen. We bespreken deze bij het intakegesprek. Mocht er bij een kind kans zijn op een allergische reactie op bepaalde voeding dan is de ouder verantwoordelijk om stap voor stap door te geven hoe er in dergelijke situaties gehandeld moet worden. Wij dragen er zorg voor dat dit duidelijk is voor elke pedagogisch medewerker.

6.3 Hygiëncode

Wij werken volgens de *hygiëncode voor kleine instellingen in de branches Kinderopvang, Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening en Jeugdzorg. Voor het overige verwijzen wij hier naar het beleidsplan Veiligheid en Gezondheid.

*Zie bijlage: Protocol hygiëncode voor kleine instellingen

Hoofdstuk 7. Zieke kinderen

Kinderen kunnen gedurende de dag ziek worden. Als het kind duidelijk niet lekker in zijn vel zit, bij ons niet op zijn plaats is of de temperatuur 38 graden of hoger is, dan nemen wij contact op met de ouders. Afhankelijk van onze bevindingen vragen wij de ouders het kind op te komen halen.

Bij een besmettelijke ziekte volgen wij de actuele richtlijnen van de GGD. Zo nodig brengen wij alle ouders van een eventuele uitbraak van een besmettelijke ziekte op de hoogte zodat zij hier alert op kunnen zijn. Wij zijn niet bevoegd kinderen zelf medicatie zoals paracetamol toe te dienen. Wanneer het kind voorgeschreven medicatie toegediend moet krijgen dan volgen wij het protocol medicijn toediening.

Hoofdstuk 8. Ouders

8.1 Oudercontact

De gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van de kinderen maakt samenwerking met de ouders/verzorgers essentieel. De basis hiervoor vormt het respect hebben voor elkaars mening en opvattingen. Naast informele contacten bestaan er rechtstreekse mondelinge contacten:

- het intakegesprek en de wemomenten
- informatie-uitwisseling bij het brengen en halen
- een individuele afspraak de mentor van het kind
- een jaarlijkse ouderavond ism met de school
- 2 x per jaar een 10 minutengesprek ism school

8.2 Informatie

We onderhouden tevens schriftelijk contact met de ouders:

- brieven bij speciale gelegenheden (verspreiding via mail)
- bestuursmededelingen (verspreiding via mail)
- nieuwsbrief (verspreiding via mail)
- website

8.3 Vertrouwelijke informatie

Problemen in de privésfeer, zoals echtscheiding, ziekte, overlijden of opvoedingsproblemen, zijn vaak sterk van invloed op het welbevinden, de houding en het gedrag van het kind. Het wordt daarom op prijs gesteld om deze informatie aan de mentor over te brengen, zodat wij hier rekening mee kunnen houden. Voor een persoonlijk gesprek is altijd tijd en ruimte. Vanzelfsprekend wordt dergelijke informatie vertrouwelijk behandeld.

Hoofdstuk 9. Klachten

9.1 Intern

Bij voorkeur maken ouders/verzorgers een klacht eerst intern bespreekbaar, alvorens zij gebruik maken van de in- of externe klachtenprocedure. Vaak biedt een open gesprek al een oplossing.

Als ouders na een eerste gesprek daartoe aanleiding zien, dan kunnen zij gebruik maken van de interne klachtenprocedure. Deze is verkrijgbaar op de locatie en is te vinden op onze website.

9.2 Extern

Biedt de interne klachtenprocedure geen bevredigende oplossing, dan kunnen ouders zich wenden tot de onafhankelijke Geschillencommissie Kinderopvang: .

9.3 Oudercommissie

De Wet kinderopvang stelt een oudercommissie verplicht op ieder kindercentrum en geeft die oudercommissie adviesrecht op diverse onderwerpen. De oudercommissie heeft als belangrijkste taak het adviseren van de houder van het kindercentrum over de aangelegenheden genoemd in de Wet kinderopvang. De oudercommissie heeft informatierecht en adviesrecht op een aantal thema's ten aanzien van het beleid van het kindercentrum. Het betreft dan voeding, opvoeding, veiligheid en gezondheid, openingstijden, spel- en ontwikkelingsactiviteiten, klachten en klachtenregeling en de tarieven). Wij zullen ons inspannen een oudercommissie in het leven te roepen en te houden.

Hoofdstuk 10. Praktische informatie

10.1. Openingstijden

De bso is open op:

Schooldagen van	14:30 tot 18:30 uur
Vrije dagen van	08:30 tot 18:30 uur

Vrije dagen zijn: schoolvakanties en dagen dat de school gesloten is.

De bso is op officiële feestdagen gesloten:

- Eerste en tweede Kerstdag
- Nieuwjaarsdag
- Goede Vrijdag
- Tweede Paasdag
- Koningsdag
- Hemelvaart
- Eerste en tweede Pinksterdag

De bso is de volgende 4 weken dicht:

- De eerste week van de kerstvakantie
- De 3e, 4e en 5e week van de zomervakantie

10.2. Pakketten/flexibele opvang: mogelijkheden en grenzen

De BSO kan in 2 soorten pakketten worden afgenomen:

- Pakket A: schooldagen *inclusief* vrije dagen
- Pakket B: schooldagen *exclusief* vrije dagen

Er kan alleen per dag worden afgenomen. Deze dagen worden als geheel in rekening gebracht.

Als er gekozen wordt voor pakket A inclusief vrije dagen dan bieden wij opvang op de dagen dat er tijdens schoolweken ook bso afgenomen wordt.

Extra opvang is mogelijk en zal door ouders twee weken van te voren aangevraagd moeten worden. Een extra dag kunnen wij *alleen* toezeggen als de beroepskracht-kind-ratio dit toelaat en de mentor van het kind op die dag ook werkzaam is. Dit doen wij om zo de emotionele veiligheid van het kind te waarborgen.

Dit geldt ook voor het ruilen van een dag. Ruilen kan alleen binnen dezelfde week plaatsvinden

10.3 Een dag op de bso:

Tijdens schooldagen:

14:30 - 14:45	Ophalen van de kinderen door het bso team
14:45 - 15:15	Gezamenlijk eten met de basisgroep / moment van gezamenlijk reflecteren: Oracy: taalvaardigheid en de kunst van het spreken.
15:15 - 16:45	Vrije keus uit: kunstzinnige activiteit of vrij spel binnen of buiten
16:45 - 17:15	Gezamenlijk fruit eten en een verhaal / afsluiten van de dag middels stilstaan of beweging
17:15 - 18:30	Vrij spel binnen of buiten

Vanaf 17:30 mogen de kinderen worden opgehaald.

Tijdens vakantie en vrije dagen:

08:30 - 09:30	Ontvangst kinderen / vrij spel
09:30 - 10:00	Gezamenlijke start van de dag: Bewegen of stil staan
10:00 - 10:30	Sap / thee en fruit
10:30 - 12:30	Vrije keus uit: Thematische kunstzinnige activiteit / vrij spel binnen of buiten
12:30 - 13:00	Gezamenlijke lunch
13:00 - 15:00	Vrije keus uit: Thematische kunstzinnige activiteit of vrij spel binnen of buiten
15:00 - 15:30	Gezamenlijk fruit eten en een verhaal / moment van gezamenlijk reflecteren: Oracy:taalvaardigheid en de kunst van het spreken
15:30 - 17:00	Vrije keus uit: Thematische kunstzinnige activiteit of vrij spel binnen of buiten
17:00 - 17:30	Afsluiten van de dag middels stilstaan of beweging
17:30 - 18:30	Vrij spel binnen of buiten

Vanaf 17:30 mogen de kinderen worden opgehaald.

Op dagen dat er uitjes buiten de school worden gepland zal er een rooster worden gemaakt wat past bij de geplande activiteit.

Voor uitjes hanteren wij het uitjes protocol. (zie bijlage: uitjes protocol)

Einde.